

Kahemekan karorayan malapasifana'ay to caciyaw no finacadan II

都市教師觀點▶

阿美語支援教師的甘苦 II

アミ語支援教師の苦樂 II

The Happiness and Hardship of an 'Amis Language Support Teacher II

文・圖 | Yoing Piya 楊美妹 (高雄市阿美語支援教師)

Nai sakafalo polo' ira ko pito a mihecaan, misatapang kako mitayal to saparayray to serangawan no Yencumin, tangasa i sakafalo polo' ira ko siwa a mihecaan miteka to kako i kongkoan pasifana' to caciyaw no 'Amis, ira ko tadatayal ako miroma ho mitayal kako i kongkoan to Nalowan hananay a tayal.

Tado han to ako ko nafaloco'an a pararay to narakatan no 'orip i kongkoan, o sakalemed ato sakadofah no mitiliday minanam, malasakaolah no mitiliday minanam to caciyaw no 'Amis i kongkoan, matongal to a kakahad ko tayal ako.

Kada'atan malapasifana'ay to caciyaw no finacadan

Naira ko سوال to kalalahod no caciyaw itini i kanatal, mipalowad ko Ciyawipu a patenak to caciyaw no finacadan sa, ka hetecen no kongkoan ko sa'osi no minanamay, saka awaay ko epoc no cihalatengay to sakafana'aw a caciyaw tono finacadan.

Roma i minanam sa to caciyaw no finacadan pateked han i papacem ato helek no lahok, ano ira ko maolahay a minanamay i, ka ira ko hasasowalen ho no singsi to adihay ko tatiliden sa? a milalang to minanamay a mitilid, latek kapo'ien ho ko minanamay halo tangitangic saan a tayra i pinanaman to سوال no finacadan. O tadapalakisaway to halateng no minanamay to caciyaw no 'Amis hananay konini a demak. Roma i awaay ko todong no finacadan a pasifana'ay a pahanhanan, saka ano ira ko misanga'an a maamaan a aenengengen no minanamay a tilid, awa ko pina'angan miliyaw sato tayra i pitilidan, awa to makilim koya sapipasifana' a tilid. Hatiniay ko kasemsem no pasifana'ay a tayal i pitilidan.

1998年起，我就開始從事原住民文化傳承的事務，2000年開始在學校從事本土語言教學，除了自己的工作外，並兼職學校娜魯灣社的工作。

在教學過程當中，我體認到，不論是歌舞、手工藝、族語教學（拼音、拼字、造句、聽與說測驗）以及原住民傳統生活，都是學生最感興趣的課程內容。

族語教學的困境

推行族語的成敗，要看各校是否能夠配合教育部的族語教學政策，可是學校卻限制在每週的晨間、午休或課輔時段，沒有足夠的教學時間。每週1節40分鐘，有的是每週2節，分成隔日上。有的每週上4節課，由於混齡，所以族語教師必須分齡上課。

在學校裡有些喜歡上族語的學生，必須借其他課程來上課，有時正課老師反對學生上族語，學生哭著到教室，說上族語課被老師罵，以功課繁多為由，不讓學生上族語課程。這種情況嚴重影響了真正想學族語的學生，有時須遷就正職教師的上班時間、校方不希望影響學生正課等。另外，族語老師沒有屬於自己的辦公室與休息空間，每天上課總

Pipili' no mitiliday to caciyaw no finacadan

Roma i ira ko patodong no kongkoan to hatatanaman a kahirahira no caciyaw, kawrira pakayni i finacadan a caciyaw i, deng o mita aca ko misafaya'an a pinanam. Saka awaay ko mipasetekan to sa'osi a pinangan, ka awaay ko patokelan no minanamay to so'elinay, saka sa'amelas saan a minanam to caciyaw no mita o finacadan. Itini kongkoan caay ka palatamdawen ko pasifana'ay no mita o finacadan. Ira sa ko sa'osi no kongkoan a patodong to maan ko papalowaden a caciyaw, oraan to ko doedo han to a mironok a pasifana' i pitilidan.

Kahemekan karorayan i rakat no pasifana'

Ano satapang sato a pisifana' i, maolah kako a mihecad to mitiliday a mikadkad to rayray no Yincumin, malalicay a macacaliw to halateng mikilim to matatodongay a sakafana'aw a demak. Ya palowaden a patalipa'elal ko faloco' no minanamay, to sakacaay ka malasawad ko caciyaw no mita. O pasifa'ay han i, ano kadofah a mapalowad ko mipasetekan a mikingkiwan i, o tadapa'oripay to rayray no finacadan. Kawrira o saka tanetekan no faloco' no pasifana'ay ko pinangan no minanamay. Nawhani o aniniay a citay irayay ho ko kacalemceman a pinangan, saka palarid han a pasowal ko minanamay a pa'icel ko faloco', sowal han ako "caay ko mami inolong kamo to naikoran no kasasiroma a citay, deng o caciyaw no ina ko dadodoen han ko halateng." Pa'olic han a pa'icel ko minanamay to sowal no mita o finacadan, itini i pasifana'ay a demak ano ira ko karorayan no faloco', 'em'em han awa ko todong to pasela'an, ano ira ko todong to pahanhanan i, cuwacowa? ka sapahanhanaw nawhani ya mikilim haca to romi'ad a misalintad haca mihelek to natayalan. Ano marororay i, misaysay to rarom no faloco' painien ko minanamay to lihaday ato tawa misi'ayaw to minanamay ato pa'icel to roray no faloco'.

Tayra saan i kongkoan o 'orad o fali cato kasaan si'ayaw han a mirawod ko kongkoan, sacacikacikay saan i lalan mahalateng ko kalalok no minanamay i, sedi sa ko lipahak no faloco' a pacikay to karomakat i lalan, hawikiden ho i lalan ko kesem no faloco', mahalateng ko nano pa'icel no tadacicedemay a sowal no tadasingsi, mahalateng ho ko pa'icel no wawa, mahalateng ho ko nafaloco'an to padotoc to rayray no litengan i, oya mahawikiday a roray i, lahedaw saan to i lalan. Marororay i malipahakay to ko faloco' ako.

楊美妹

阿美族，族名Yoing Piya，原鄉為台東縣鹿野鄉鹿野村Parayapay（巴拉雅拜）部落，1953年生。曾任行政院原民會族語認證合格人員講師，現任高雄市阿美語支援教師及社團指導老師。

是把教具帶來帶去，雖把教具講義找個空間置放，但到隔週要上課時，可能已找不到講義及教具了。

學生的族語選擇

我所任教的學校制定台灣閩南語（Holo語）及客家語為必修課程，但原住民族語是選修課。原住民族語課程並不被學生重視，由於是選修課程，並無強制性，學生常三三兩兩地到預定的教室上課，族語教學終究難以落實。學習原住民族語的學生大部分被要求再選修台灣閩南語或是客家語，所以，學生修習族語的意願不高。學校的原住民族語支援教學人員不是在職教師，所以族語教師不被重視。另外，應該要彼此尊重各族的語別，學生才會踴躍參與課程。

教學過程有甘有苦

課堂中，我喜歡與學生探討原住民文化，跟學生一起討論學習說族語的方法，也讓學生體會到族語的流失。即便是族語老師都經過特殊訓練，但學生的學習態度常是族語教師心中的痛。學生也意識到自己可能受到歧視，在教學中我常會說：「你們不必背負著時代的責任，只要用心學習自己的語言，自我認同就好。」感性地鼓勵學生學習族語，雖然教學過程造成身心疲憊不堪，請假無薪資，碰到例假日還要安排補課時間，即便再苦，仍要做適當的情緒管理，把所知所學呈現給學生，帶著微笑與鼓勵，面對學生也鼓勵自己。

有時一節課上完，必須風雨無阻拼命趕到另外一個學校，每天在馬路上奔波，看到學生認真地學習族語，加上恩師的叮嚀，孩子的鼓勵，使命感一直推動著我，匆忙中更讓我忘記雨天騎機車的辛勞，雖然苦也樂在其中。◆